

Zittingsdocument

B9-0130/2024

5.2.2024

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over Russiagate: beschuldigingen van Russische inmenging in de democratische processen van de Europese Unie (2024/2548(RSP))

Michael Gahler, Sandra Kalniete, Željana Zovko, Vladimír Bilčík, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius, Dolors Montserrat, Dace Melbārde, Javier Zarzalejos
namens de PPE-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over Russiagate: beschuldigingen van Russische inmenging in de democratische processen van de Europese Unie (2024/2548(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien de drie verslagen van de Bijzondere Commissie buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie, en ter versterking van de integriteit, transparantie en verantwoordingsplicht in het Europees Parlement (INGE en ING2),
- gezien zijn resolutie van 23 november 2016 over de strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden¹,
- gezien zijn aanbeveling van 13 maart 2019 aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid bij het opmaken van de balans ten aanzien van de door de EDEO gegeven follow-up twee jaar na het EP-verslag over strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden²,
- gezien zijn resolutie van 19 september 2019 over het belang van Europese herinnering voor de toekomst van Europa³,
- gezien zijn resolutie van 28 november 2019 over recente acties van de Russische Federatie gericht tegen Litouwse rechters, openbare aanklagers en onderzoekers die betrokken zijn bij het onderzoek naar de tragische gebeurtenissen op 13 januari 1991 in Vilnius⁴,
- gezien zijn resolutie van 23 november 2022 over de aanmerking van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme⁵,
- gezien zijn resolutie van 17 januari 2024 over Europees historisch bewustzijn⁶,
- gezien het “Strategisch kompas inzake veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, zoals aangenomen door de Raad op 21 maart 2022 en bekrachtigd door de Europese Raad op 24 maart 2022,
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 december 2020 betreffende het actieplan voor Europese democratie (COM(2020)0790),

¹ PB C 224 van 27.6.2018, blz. 58.

² PB C 23 van 21.1.2021, blz. 152.

³ PB C 171 van 6.5.2021, blz. 25.

⁴ PB C 232 van 16.6.2021, blz. 54.

⁵ PB C 167 van 11.5.2023, blz. 18.

⁶ Aangenomen teksten, P9_TA(2024)0030.

- gezien de mededeling van de Commissie van 12 december 2023 over de verdediging van de democratie (COM(2020)0630), en de daarin opgenomen voorstellen voor het pakket voor de verdediging van de democratie,
 - gezien het 2e EDEO-verslag over buitenlandse informatiemanipulatie en dreigingen van inmenging (Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats) van 23 januari 2024,
 - gezien de lopende wetgevingswerkzaamheden inzake transparantie en gerichte politieke reclame;
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat Rusland onder president Poetin een totalitaire staat is geworden zonder enige oppositie of functionerend rechtssysteem; overwegende dat Poetin dit systeem over de hele wereld probeert te verspreiden, aangezien democratie en vrije en open samenlevingen een bedreiging vormen voor zijn bewind en het corrupte systeem dat hij in Rusland heeft geïnstalleerd;
 - B. overwegende dat Rusland alle beschikbare middelen voor hybride oorlogvoering gebruikt om zijn doelstellingen te verwezenlijken; overwegende dat de intensiteit van buitenlandse informatiemanipulatie, als middel om de oorlog te rechtvaardigen en democratische samenlevingen te verdelen, versneld is toegenomen nadat Rusland zijn niet-uitgelokte aanvalsoorlog tegen Oekraïne is begonnen;
 - C. overwegende dat het systematisch vervalsen van de geschiedenis al tientallen jaren deel uitmaakt van de Russische informatieoorlog;
 - D. overwegende dat burgers, niet-gouvernementele organisaties en andere maatschappelijke organisaties in heel Europa hun ernstige bezorgdheid hebben geuit over gevallen van door Rusland gesteunde buitenlandse inmenging in de democratische processen van de EU;
 - E. overwegende dat een internationaal team van onderzoeksjournalisten heeft gemeld dat het Lets parlementslid Tatjana Ždanoka al meer dan tien jaar een agent is van de Russische inlichtingendiensten die de publieke opinie beïnvloedt; overwegende dat het Parlement naar aanleiding van deze berichten een intern onderzoek heeft ingesteld naar mevrouw Ždanoka;
 - F. overwegende dat mevrouw Ždanoka bekend is om haar pro-Russische houding en de consistente verspreiding van anti-Letse en anti-EU-narratieven gedurende haar hele periode als lid van het Europees Parlement, ook tijdens haar lidmaatschap van de Fractie De Groenen, dat pas begin 2022 eindigde;
 - G. overwegende dat mevrouw Ždanoka door Rusland bezette gebieden in Oekraïne heeft bezocht en vóór 2022 herhaaldelijk Moskou heeft bezocht en heeft deelgenomen aan tv-programma's waarin pro-Kremlin propaganda werd verspreid; overwegende dat zij samen met onder meer de Ierse Europarlementariërs Clare Daly en Mick Wallace van The Left publieke evenementen organiseerde ter ondersteuning van Algirdas Paleckis, een Litouws staatsburger die veroordeeld is wegens spionage voor Rusland;

- H. overwegende dat mevrouw Ždanoka vertegenwoordigers van het bestuur van de illegaal geannexeerde regio's Donetsk en Loehansk heeft uitgenodigd in het Europees Parlement;
- I. overwegende dat de activiteiten van mevrouw Ždanoka consequent zijn gesponsord door door het Kremlin gefinancierde frontgroepen, zoals de Stichting Russkiy Mir;
- J. overwegende dat, ondanks de geloofwaardige twijfels over mevrouw Ždanoka, de huidige regels in het Parlement dit buitengewone geval van buitenlandse inmenging niet hebben kunnen voorkomen;
- K. overwegende dat geloofwaardige krantenberichten al geruime tijd de aandacht hebben gevestigd op contacten tussen separatisten in Catalonië en het Kremlin; overwegende dat uit artikelen bleek dat de voormalige Russische diplomaat Nikolai Sadovnikov een ontmoeting had met de voormalige leider van de separatisten en huidig lid van het Europees Parlement Carles Puigdemont in Barcelona aan de vooravond van het illegale referendum in Catalonië in oktober 2017;
- L. overwegende dat de betrokken journalisten hebben laten zien dat de autoriteiten van de regering van de autonome gemeenschap Catalonië contacten hebben onderhouden met hooggeplaatste functionarissen in de entourage van Poetin met het oog op de bevordering van een strategische alliantie binnen de Europese Unie; overwegende dat het doel van dergelijke communicatie zou zijn geweest om betrekkingen van politieke en economische invloed tot stand te brengen als Catalonië erin zou zijn geslaagd om eenzijdig onafhankelijk te worden van Spanje;
- M. overwegende dat de rechtbank van instructie nummer 1 in Barcelona, die belast is met het onderzoek naar de zaak Voloh, waarin onder andere de voormalige president van Catalonië, Carles Puigdemont, en zijn entourage in verband gebracht worden met Rusland, het onderzoek onlangs met zes maanden heeft verlengd;
- N. overwegende dat het Kremlin ook een aantal extreemrechtse partijen in Europa heeft gesponsord en gesteund en de partij van Marine Le Pen in 2013 een lening van 9,4 miljoen EUR heeft verstrekt; overwegende dat Le Pen en haar partijleden sindsdien hun pro-Kremlin-houding verder hebben versterkt;
- O. overwegende dat van andere leden van de Fractie Identiteit en Democratie (ID) en The Left, alsmede van niet-ingeschreven leden, bekend is dat zij in het Parlement pro-Kremlin propaganda hebben gevoerd, waaronder extreme openbare oproepen in januari 2024 tot de vernietiging van Europa door lid van het Europees Parlement Miroslav Radačovský, die ook door Russische bronnen werd betaald om de parlementsverkiezingen in Rusland in 2021 waar te nemen;
- P. overwegende dat al deze voorbeelden van leden van het Europees Parlement en Europese partijen die voor Poetin werken en pro-Kremlin propaganda verspreiden, flagrante gevallen van buitenlandse inmenging zijn en, met name in de context van de komende Europese verkiezingen, door de nationale en EU-autoriteiten met de grootste ernst moeten worden behandeld;
- Q. overwegende dat het Kremlin in de hele EU een uitgebreid netwerk van agenten die de

publieke opinie beïnvloeden, heeft geëxploiteerd die invloed hebben uitgeoefend op verkiezingsprocessen en op het beleid inzake belangrijke strategische kwesties zoals energie-infrastructuur; overwegende dat deze agenten die de publieke opinie beïnvloeden zich actief richten op alle gebieden van het openbare leven, met name cultuur, historische herinnering, de media en religieuze gemeenschappen, evenals politici en hun families; overwegende dat tientallen onderzoeken banden hebben aangetoond tussen prominente actieve of gepensioneerde Europese politieke en publieke actoren en het Kremlin;

- R. overwegende dat het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken een grootschalige desinformatiecampagne, naar verluidt georkestreerd door Rusland, op het X-platform heeft ontdekt, gericht op het manipuleren van de publieke opinie;
 - S. overwegende dat gerenommeerde Duitse mediakanalen hebben aangetoond dat een werknemer van een lid van de Duitse Bondsdag van de partij Alternative für Deutschland (AfD) is geïdentificeerd als contactpersoon voor de Russische federale veiligheidsdienst;
 - T. overwegende dat er melding is gemaakt van gevallen waarin EP-leden de middelen van het Parlement gebruiken om activiteiten te bepleiten en te bevorderen die direct of indirect verband houden met gevallen van buitenlandse inmenging, bijvoorbeeld in december 2022, toen het Belarussische staatspropagandakanaal STV toegang kreeg tot de gebouwen van het Parlement en de video-opnamefaciliteit VoxBox binnen het Parlement, en dat de gebouwen van het Parlement bijgevolg door verschillende EP-leden werden gebruikt om pro-Kremlin- en anti-EU-desinformatie te creëren;
1. spreekt zijn diepe verontwaardiging en grote bezorgdheid uit over de voortdurende pogingen van Rusland om de Europese democratie te ondermijnen; is ontzet over geloofwaardige berichten die het licht werpen op de inspanningen van Rusland om verdeeldheid tussen Europese burgers te zaaien door EP-leden aan te werven als agenten die de publieke opinie beïnvloeden, alsook over zijn inspanningen om systematisch een systeem van afhankelijkheden tot stand te brengen via Europese politieke partijen die vervolgens fungeren als doorgeefluik van de propaganda van het Kremlin;
 2. veroordeelt ondubbelzinnig de voortdurende pogingen om de historische herinnering aan Europa's meest tragische perioden, zoals de terreur van het naziregime, te misbruiken en te vervalsen in een poging om zijn huidige brute, illegale en onmenselijke agressie en expansionistische beleid te rechtvaardigen, evenals zijn pogingen om systematisch valse historische narratieven te verspreiden met als doel twijfel te zaaien over de soevereiniteit van andere naties door systematisch hun binnenlandse democratische processen te ondermijnen, naast andere methoden;
 3. veroordeelt met klem en spreekt zijn verontwaardiging uit over de recente onthullingen dat EP-lid Tatjana Ždanoka voor de Russische inlichtingendiensten heeft gewerkt als agent die de publieke opinie beïnvloedt, en dringt er bij de bevoegde nationale en EU-autoriteiten op aan deze zaak onmiddellijk en met spoed te onderzoeken om verdere schade te beperken;
 4. wijst op andere geloofwaardige gevallen van leden, met name leden die tot de ID-

Fractie en de Fractie The Left behoren, alsook niet-fractiegebonden leden, die willens en wetens de belangen van Rusland dienen, zoals blijkt uit hun openbare interventies, stemgedrag en georganiseerde evenementen, en het ontplooiën van heimelijke activiteiten; onderstreept dat de activiteiten van deze EP-leden de veiligheid, geloofwaardigheid en democratische veerkracht van de EU ondermijnen;

5. is uiterst bezorgd over de betrekkingen tussen Catalaanse separatisten en de Russische overheid; merkt op dat de Russische inmenging in Catalonië deel uitmaakt van een bredere Russische strategie om interne destabilisatie en onenigheid in de EU te bevorderen;
6. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de grootschalige desinformatiecampagnes die Rusland in Catalonië heeft gevoerd en over de intensieve contacten en het aantal ontmoetingen tussen de agenten die verantwoordelijk zijn voor de Russische inmenging in de pro-onafhankelijkheidsbeweging en de regionale regering van de autonome gemeenschap Catalonië;
7. verzoekt de bevoegde Spaanse autoriteiten hun onderzoek naar de gemelde gevallen van inmenging door Rusland voort te zetten, verder te intensiveren en snel af te ronden, met name die welke verband houden met Catalaanse afscheidingsbewegingen; betreurt de aanvallen op rechters die deze inmenging onderzoeken;
8. veroordeelt met klem het recente incident in Slowakije, waarbij de Russische buitenlandse inlichtingendienst in een provocerende zet tijdens het moratorium voorafgaand aan de verkiezingen een verklaring heeft uitgebracht waarin de integriteit van het verkiezingsproces in de Slowaakse Republiek in twijfel wordt getrokken; uit zijn bezorgdheid over de zichtbare en rechtstreekse rol die de Russische diplomatie sinds de parlementsverkiezingen van september 2023 speelt in het Slowaakse openbare en politieke leven;
9. spreekt zijn diepe afkeuring uit over de grootschalige desinformatiecampagne die door het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken aan het licht is gebracht, naar verluidt georkestreerd door Rusland op het X-platform, met de bedoeling de publieke opinie in Duitsland te manipuleren;
10. spreekt zijn diepe afkeuring uit over de alarmerende onthulling door gerenommeerde Duitse media dat een werknemer die verbonden was met de AfD-partij en banden had met een lid van de Duitse Bondsdag is geïdentificeerd als contactpersoon voor de Russische federale veiligheidsdienst, wat aanleiding geeft tot ernstige bezorgdheid over mogelijke buitenlandse invloed in het Duitse politieke landschap;
11. herinnert eraan dat Rusland door middel van een langetermijnstrategie van buitenlandse inmenging de democratie in Europa probeert te ondermijnen en uiteindelijk te vernietigen; wijst op de inspanningen van Poetin om elke vorm van democratie in Rusland volledig te ontmantelen en onderstreept dat dit een waarschuwingssignaal moet zijn om niet naïef te zijn over de langetermijndoelstellingen van Poetin en om deze Russische pogingen tot inmenging dan ook uiterst serieus aan te pakken;
12. benadrukt dat de inmenging van Rusland in de democratische processen van de lidstaten en instellingen van de EU uitzonderlijk is wat betreft de dreiging en het gevaar ervan

voor de fundamentele beginselen van de democratie in Europa; onderstreept daarom dat de Russische buitenlandse inmenging uniek is en verschilt van de pogingen van andere niet-EU-landen om zich in de democratische processen van Europa te mengen; herhaalt zijn eerdere standpunt dat het uitzonderlijke karakter van Russische buitenlandse inmenging bijzondere inspanningen van nationale en EU-instellingen, waaronder het Europees Parlement, vereist om deze specifieke dreiging in kaart te brengen, aan te pakken en te boven te komen;

13. onderstreept dat Rusland invloed probeert uit te oefenen in de Europese samenlevingen en het democratisch discours probeert uit te hollen, onder andere door desinformatiecampagnes op te zetten met als uiteindelijk doel aan de Europese democratieën schade toe te brengen en de Europese manier van leven te vernietigen;
14. wijst erop dat de inspanningen van Rusland om de democratische processen in Europa te ondermijnen nauw verband houden met de doelstellingen van Rusland in de illegale en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Poetin tegen Oekraïne;
15. wijst erop dat Rusland ervan is uitgegaan dat het bevorderen van regionaal separatisme en inmenging via nationale diaspora's een nuttig instrument is in zijn strategie om interne destabilisatie en verdeeldheid in de Europese Unie te bevorderen, met als doel de polarisatie in onze samenleving te versterken, het vertrouwen tussen burgers en de overheid te ondermijnen door de democratische processen van de doellanden te verzwakken, naast andere tactieken;
16. onderstreept dat alle nationale en EU-autoriteiten in het kader van de komende Europese verkiezingen hun inspanningen moeten opvoeren om gevallen van buitenlandse inmenging te bestrijden en aan het licht te brengen, teneinde de integriteit van deze belangrijke verkiezingen volledig te waarborgen;
17. uit zijn bezorgdheid over berichten dat niet alleen Franse en Ierse Europarlementariërs, maar ook personeelsleden uit Ierland en Frankrijk al jaren pro-Kremlinpropaganda verspreiden in het Parlement; dringt erop aan dat deze berichten worden gevolgd door onmiddellijk optreden van de bevoegde autoriteiten en dat dringend maatregelen worden genomen om deze gevaarlijke activiteiten een halt toe te roepen;
18. merkt op dat wetten essentieel zijn om corruptie en crimineel gedrag te bestrijden, maar dat ze op zichzelf geen criminele en onethische handelingen van individuele leden kunnen voorkomen; onderstreept dat alle fracties in het Europees Parlement een zekere verantwoordelijkheid dragen om toezicht te houden op het optreden van hun leden, en herinnert derhalve alle fracties eraan snel op te treden indien zij op de hoogte worden gebracht van gedragingen die twijfels doen rijzen over de integriteit van een van hun leden; verzoekt alle leden van het Europees Parlement en de fracties in dit verband volledig samen te werken met de relevante nationale en EU-autoriteiten;
19. herhaalt zijn verontwaardiging over de regelmatige onthullingen van grootschalige Russische financiering van politieke partijen, politici en ambtenaren in verschillende democratische landen in een poging om zich te mengen in en een greep te krijgen op hun binnenlandse processen;
20. veroordeelt alle vormen van inkapseling van elites en de techniek van het coöpteren van

topambtenaren en voormalige EU-politici, onder meer door hen te voorzien van lucratieve banen in bedrijven die banden hebben met regeringen die actief betrokken zijn bij inmenging in de EU; betreurt het gebrek aan instrumenten om deze praktijken te voorkomen;

21. benadrukt dat het in alle lidstaten illegaal moet worden gemaakt om deel te nemen aan openlijke of heimelijke activiteiten die worden gefinancierd door buitenlandse autoritaire staten of aan de staat gelieerde actoren en die tot doel hebben het Europese of nationale politieke proces te beïnvloeden; onderstreept dat non-profitorganisaties en derden, die door buitenlandse autoritaire staten worden gecoördineerd en opgericht om verkiezingsprocessen te beïnvloeden, instrumenten voor buitenlandse inmenging zijn en daarom een bedreiging voor de democratie vormen;
22. onderstreept dat Rusland soortgelijke pogingen heeft ondernomen om democratieën buiten de EU te ondermijnen, met name in het VK, de VS en in tal van Afrikaanse landen; herinnert eraan dat landen over de hele wereld ernstig zijn getroffen door deze kwaadaardige en gevaarlijke inspanningen;
23. onderstreept dat democratische processen en vrije en eerlijke verkiezingen de kern vormen van de Europese identiteit en dat elke aanval op deze beginselen derhalve heel ernstig is en als zodanig door de respectieve autoriteiten moet worden aangepakt;
24. is stellig van mening dat het Parlement in het licht van de recente onthullingen een vertraagde reactie niet kan toelaten; is daarom ingenomen met de opening van een eerste onderzoek naar de zaak van EP-lid Tatjana Ždanoka en dringt aan op krachtige en snelle maatregelen;
25. dringt aan op strenger toezicht op de organisatie van evenementen, op de uitnodiging van externe gasten in het Parlement en op de toegang tot de communicatieplatforms van het Parlement;
26. dringt aan op een herziening van de screeningprocedures voor alle personeelsleden van het Parlement, met inbegrip van het personeel van de kantoren van de leden, om infiltratie door agenten van buitenlandse autoritaire staten die de publieke opinie beïnvloeden, te voorkomen;
27. is stellig van mening dat de middelen van het Parlement, zoals sponsoring van evenementen en reizen, het verlenen van toegang tot video-opnamestudio's en andere communicatieplatforms en de financiering van communicatieprojecten van fracties of leden, niet mogen worden gebruikt om de waarden van de EU te ondermijnen of voor de verspreiding van vijandige informatie door autoritaire regimes;
28. dringt aan op het gebruik van alle beschikbare instrumenten om de activiteiten te beperken van de leden van het Europees Parlement die in verband worden gebracht met inmenging door Rusland en andere autoritaire regimes, bijvoorbeeld door leden te schorsen die onder het mom van parlementaire activiteiten subversieve acties uitvoeren;
29. is van mening dat de nationale autoriteiten hun inspanningen ter voorkoming van buitenlandse inmenging moeten opvoeren en daarom hun onderlinge samenwerking moeten verbeteren; erkent het cruciale belang van de centra voor strategische

communicatie die specifiek zijn ingericht voor het onderzoeken en ontmaskeren van actoren die betrokken zijn bij activiteiten die een bedreiging vormen voor democratische processen;

30. onderstreept de sleutelrol van onderzoeksjournalistiek bij het onthullen van pogingen tot buitenlandse inmenging en heimelijke activiteiten, zoals in het geval van EP-lid Tatjana Ždanoka, wier samenwerking met de Russische inlichtingendiensten werd onthuld door een internationaal team van onderzoeksjournalisten; herhaalt zijn oproep aan de EU-instellingen en de lidstaten om te zorgen voor voldoende en duurzame financiering voor onderzoeksjournalistiek;
31. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de parlementen van de lidstaten.